

Het Axxor-terrein op
Hessenpoort, Zwolle.

09_Credit

08_Bijchrift

Integrale aanpak op bedrijvenpark Hessenpoort, Zwolle

Een bedrijventerrein vergroenen

Bedrijventerreinen beslaan 100.000 hectare in Nederland. Slechts één procent daarvan is voorzien van groenblauwe structuren. Dat terwijl het industrieterrein vaak de verbinding vormt tussen bebouwing en landschap. Op bedrijvenpark Hessenpoort in Zwolle is al een vergroeningsslag met een integraal karakter gemaakt.

De hemel kleurt helder en de zon lonkt op deze winderige lentedag in april. Het leven op het terrein van Axxor, gesitueerd op bedrijvenpark Hessenpoort in Zwolle, kruipt langzaam uit zijn winterslaap en geeft alvast een voorbode van de weelde straks in de piek van het seizoen. 'Het begint nu allemaal op te komen. Ik heb nog wel foto's van als het hier vol in bloei staat', steekt Mark Rotteveel van wal, initiatiefnemer van het verduurzamingsproject van dit terrein. Mark is projectadviseur bij Koninklijke Ginkel Groep en NL Terreinlabel Expert van het eerste uur.

Klimaatadaptatie, gezondheid en biodiversiteit

Wie bedrijvenpark Hessenpoort in Zwolle binnenrijdt, wordt in eerste instantie weinig verrast: asfalt-gedomineerd en louter ingericht op bedrijvigheid en groot transport. Het voormalige Transferro-terrein, nu Axxor, is wat dat betreft geen vreemde eend in de bijt, behalve dat het kavel van Axxor getooid is met grote plantvakken waar het krioelt van leven.

Middeljonge esdoorns, bloeiende sneeuwbalstruiken, laurierhagen en inheemse kruiden, afgewisseld met vaste planten staan hier niet alleen voor een mooier aanblik. Ze moeten klimaatrisico's zoals wateroverlast, droogte en hittestress het hoofd bieden. Ook het positieve effect op biodiversiteit en gezondheid van medewerkers speelt een belangrijke rol. Zo oogt de

pauzeplek voor medewerkers als een klein stadspark. Een meanderend wandelpad leidt hen naar de achterkant van het pand, waar een inheems kruidenveld afwisselend verlaagd en verhoogd is. Enerzijds om verschil in gradiënten te creëren voor een diversiteit van groeimogelijkheden, anderzijds om water op te vangen. Mark: 'In dit kruidenveld zijn verschillende inheemse heesters, bomen, waaronder fruitbomen, aangeplant. Hier kan de medewerker tijdens de pauze genieten van een groene, levende omgeving. Ook biedt het extra schuil-, voedsel- en voortplantingsmogelijkheden aan allerlei organismen zoals insecten, kleine zoogdieren, amfibieën en vogels. Door al deze inspanningen heeft het voormalige Transferro-terrein een NL Terreinlabel A-score behaald.'

NL TERREINLABEL EXPERT

Het NL Terreinlabel is een erkende methodiek om de duurzaamheid van terreinen en kavels te beoordelen. Hierbij maken de experts deels gebruik van digitale data om onder andere klimaatrisico's in beeld te brengen, zoals de 3-30-300 regel¹ en de groen-grijs verhoudingen op een terrein. Deze inzichten worden gebruikt bij het opstellen van een duurzaam ontwerp, realisatie en het beheer. Om NL Terreinlabel Expert te worden, hebben NL Greenlabel en IPC Groene Ruimte de gelijknamige opleiding ontwikkeld.

Daarmee sluit dit project aan bij de ambitie van Werklandschappen van de Toekomst², initiatief van IVN Natuureducatie, om de 100.000 hectare bedrijventerreinen in Nederland toekomstgericht, groen, gezond en klimaatbestendig te maken. Ook de Omgevingswet duwt met haar wet- en regelgeving in die richting om tot een 'optimale' leefomgeving te komen waarin alle functies van de openbare ruimte slimmer samen-

Werknemers kunnen lekker over de paadjes struinen tijdens de pauze.

Het nieuwe Transferro-terrein op Hessenpoort: nu nog vrij kaal, straks heel weelderig.

komen. Ten gunste van zowel mens als plant en dier.

Methodiek

Om in het bezit te komen van het NL Terreinlabel wordt het terrein getoetst op een aantal parameters. Denk aan eerder genoemde aspecten als gezondheid, groen-grijze verhouding en biodiversiteit, maar ook hergebruik van materialen en energieverbruik. Daarmee stuurt het label niet enkel op één thema, maar op integraliteit. 'Het mooie van het label vind ik dan ook dat het je blik op verduurzamen verbreedt. Je neemt het hele spectrum mee', zegt Mark.

Over het project vertelt hij: 'Voordat je aan de slag kan met deze thema's of indicatoren,

'Een project is immers niet klaar na het planten van de laatste boom, dan begint het pas'

kijk je naar wat je al hebt. Vaak is behouden de beste optie. Kijk maar naar deze esdoorns: het duurt jaren voordat jonge bomen dezelfde ecosysteemdiensten leveren, zoals verkoeling of waterafvang. Dat moet je meenemen in je plan. Vervolgens kijk je kritisch naar je verharding: wat kan eruit? Daar zijn *tools* voor om dat in kaart te brengen. Je maakt kort gezegd voor het gehele terrein een inventarisatie hoe je wil voldoen aan de verschillende indicatoren.'

Leeg velletje papier

Waar Mark op het Axxor-terrein vanuit een al bestaande situatie werkte, is het nieuwe Transferro-terrein, aan de rand van Hessenpoort 'from scratch', volgens de principes van het NL Terreinlabel, ontwikkeld. 'Dit project is net opgeleverd. Hier konden we blanco aan de slag om het terrein zo optimaal mogelijk te ontwikkelen en aan de indicatoren te voldoen. Zo is gesloten verharding rondom het pand geminimaliseerd, ruimte gemaakt voor groenblauwe structuren en zijn de parkeerplekken voorzien van waterpasserende bestrating.'

Een groot deel van de ruimte rondom het pand is ingericht als ecologische zone, waar plaats is gemaakt voor inheemse beplantingen, takkenrillen, leemhopen voor de zand-

bij en een insectenhotel, 'het insectenhotel is met name voor de bewustwording', licht Mark toe. 'Op het terrein zijn verder veel natuurlijke structuren waar insecten kunnen nestelen.' Aan de achterkant is een klein inheems bos aangelegd. Het eindresultaat wordt nu nog overgeleverd aan de verbeelding; het terrein oogt nu vooral nog kaal en zanderig. 'Deze week worden de inheemse kruiden ingezaaid', vertelt Mark.

Onderhoud moet geborgd zijn

Op beide terreinen heeft Koninklijke Ginkel Groep voor lange termijn het onderhoud in opdracht. Daarbij garanderen zij dat het project zich succesvol ontwikkelt. 'Het is essentieel dat het onderhoud voor de lange termijn goed geborgd is', stelt Mark. 'Dit zorgt voor eigenaarschap voor het project én een gedeeld verantwoordelijkheidsgevoel om het project tot een succes te maken. Een project is immers niet klaar na het planten van de laatste boom, dan begint het pas.'

Het kan best: natuur én industrie

Beide terreinen laten zien: het kan best, natuur én industrie. Maar het kan nog beter, meent Mark. 'Allermooist zou zijn als je private en publieke grenzen laat vervagen zodat je één grote ecologische zone kan realiseren op Hessenpoort, zodat kleine zoogdieren zich makkelijker kunnen verplaatsen en medewerkers hun pauzerondje kunnen wandelen over de verschillende kavels. Zonder dat deze omheind zijn met een hek. Dan pak je het pas écht integraal aan.' *

Noot

1. De 3-30-300-regel is een veel gehanteerde vergroeningsnorm: minstens drie bomen zichtbaar vanuit je huis, een kroonbedekking van minimaal 30 procent en op minder dan 300 meter afstand een groene verblijfsplek van minimaal 1 hectare.
2. Zie www.ivn.nl/werklandschappen-van-de-toekomst.